

INFOBULLETIN

Nadačního fondu obětem holocaustu
ČERVENEC 2013

Milí čtenáři,
přinášíme vám prázdninový bulletin. Naleznete v něm tradičně zprávy o naší činnosti, seminářích, Jom ha-šoa, dále také informace o námi podpořených projektech a pozvání na festivaly a kulturní pořady.

Právě jsme vyhlásili veřejné výběrové řízení na podporu projektů v roce 2014, a to ve všech našich grantových programech. Uzávěrka pro příjem žádostí je 18. září 2013. Již během léta jsme žadatelům o nadační příspěvek k dispozici pro konzultaci připravovaných projektů.

Chcete se podílet na naší činnosti? Podporovat projekty společně s námi? Staňte se naším dárce. Zašlete jakoukoli částku na účet naší veřejné sbírky: 502–2685554004/2700. Hospodaříme transparentně, každý dárce ví, kde jeho dar pomáhá. O tom se můžete přesvědčit v naší výroční zprávě za loňský rok, kterou jsme aktuálně vydali. Případným dárům předem děkujeme.

Přeji vám příjemné čtení a hezké léto!

Marta Malá, ředitelka

Foto na titulní straně: Jom ha-šoa, Praha, 8. 4. 2013

InfoBulletin vydává Nadační fond obětem holocaustu jako informační periodikum určené partnerským organizacím a žadatelům o nadační příspěvek. Adresa kanceláře: Legerova 22/1854, 120 00 Praha 2. Telefon: 224 261 615, 224 261 573, fax: 224 262 563. E-mail: info@fondholocaust.cz. Internet: www.fondholocaust.cz. Bulletin zapsán do evidence periodického tisku Ministerstva kultury ČR pod ev. číslem MK ČR E 16905. Kontakty: Marta Malá, ředitelka: mala@fondholocaust.cz, 224 261 615. Andrea Fictumová, koordinátorka programů Péče, Připomínka, Budoucnost: fictumova@fondholocaust.cz, 224 261 573. Ester Karasová, finanční manažerka: karasova@fondholocaust.cz, 224 261 573. Tereza Váňová, odborná pracovnice: vanova.terez@gmail.com.

Z obsahu čísla

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Jom ha-šoa	3
Seminář pro židovské vzdělavatele	4
Setkání sociálních pracovníků ze židovských obcí	5
Výroční zpráva za rok 2012	5

PROGRAMY NFOH

Nadační fond obětem holocaustu vyhlašuje výběrové řízení v programech Péče, Připomínka, Obnova a Budoucnost	2
--	---

PROGRAM PŘIPOMÍNKA

Výstava v úsovské synagoze: Místa utrpení, hrdinství a smrti	8
Léta žalu a strasti	9

PROGRAM BUDOUCNOST 10

Ulpan uvádí	10
Judaifest 2013	12

PROGRAM OBNOVA

Symbolika židovských náhrobků: Koruna kněžství	13
---	----

INFO

Synagoga v Českém Krumlově otevřena	14
Kalendář námi podpořených akcí od září do prosince 2013	16

POZVÁNKA

Varhanní koncerty v Jeruzalémské synagoze	17
Festival Šamajim	18
Boskovice 2013	20

JOM HA-ŠOA

Děkujeme všem, kteří 8. dubna 2013 přišli a zapojili se do čtení jmen obětí holocaustu na pražském náměstí Míru. Záštitu nad letošní veřejnou připomínkou převzali ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg, primátor hl. m. Prahy Bohuslav Svoboda a velvyslanec Státu Izrael Yaakov Levy. Svou přítomností nás opět poctily předsedkyně Poslanecké sněmovny paní Miroslava Němcová a starostka MČ Praha 2 Jana Černochová, s radostí jsme přivítali přeživší holocaust, kteří se zapojili do čtení a přichozí trpělivě zodpovídali dotazy. Letos jsme se věnovali 70. výročí povstání ve varšavském ghettu, spoluorganizátor akce Institut Tereziánské iniciativy připravil informační materiál a vyhlásil výtvarnou soutěž pro školy, vítězné práce mohli účastníci shlédnout na doprovodné výstavě.

Foto P. Balajka

SEMINÁŘ PRO ŽIDOVSKÉ VZDĚLAVATELE

NFOH již řadu let organizuje semináře pro pracovníky organizací, jejichž projekty podporujeme v našich grantových řízeních. Již 5 let pořádáme semináře o různých oblastech judaismu otevřené pro všechny zaměstnance našich partnerských organizací. Několikaletou tradicí jsou i naše semináře pro užší cílovou skupinu – sociální pracovníky a terapeuty pracující se židovskými klienty v projektech, které podporujeme v našem programu Péče.

Celodenní seminář pro učitele, madrichy a lektory pracující v židovském vzdělávání se nakonec uskutečnil 30. dubna 2013. S tříměsíčním předstihem jsme udělali krátký průzkum mezi potenciálními účastníky kurzu, abychom témata a lektory vybrali co nejlépe podle aktuálních potřeb učitelů. Ukázalo se, že většina českých učitelů judaismu nejvíce postrádá možnost dozvědět se, jak fungují zahraniční instituce podobné těm, ve kterých sami pracují. Dále chtěli v učitelském semináři načerpat inspiraci pro svou výuku a projekty, které připravují. V neposlední řadě je zajímalo, jak smyslně

Dlouhodobá práce s úzkou profesní skupinou se velmi osvědčila. Věříme, že se pozitivně projevuje jak v práci účastníků seminářů, tak v jejich možnostech sdílet zkušenosti mezi sebou a vytvářet přirozenou podpůrnou profesní síť i mimo naše semináře. Proto jsme rádi vyslyšeli poptávku učitelů a lektorů pracujících v židovských organizacích, které podporujeme v programu Budoucnost. Ti přišli s nápadem uspořádat specializovaný vzdělávací den právě pro ty, kteří pracují v židovském vzdělávání.

učit judaismus, jak motivovat studenty, jak učit ve třídách s dětmi z rozdílného židovského prostředí a jak kreativně rozvíjet židovskou identitu u dětí a dospělých.

Na základě této poptávky jsme připravili celodenní seminář, kterého se zúčastnilo 35 učitelů a lektorů z nejrozličnějších českých a moravských židovských organizací – mezi nimi nechyběly Lauderovy školy, Lauderova MŠ Na Výšinách, o. s. Bejachad, Klub Gešer, Sociální oddělení ŽOP, Bejt Simcha, ČUŽM, Dětský klub

ŽO Brno a ŽO Olomouc, Teplice a Děčín. Semináře se zúčastnil také Leo Pavlát, rabín Peter se svou ženou Elise nebo manželka rabína Klimenta Kateřina. V programu semináře vystoupili následující lektori s těmito přednáškami a dílnami: Jak učit studenty tak, aby měli rádi své židovství (Mario Izcovich, JDC), Jak učit judaismus ve smíšené třídě (rabbi Josh Spinner, Lauderova nadace) a Úspěšné strategie pro židovskou výchovu malých dětí/teenagerů a dospělých – ukázky aktivit, návody a praktický workshop (Nicola Abery, Look to Learn a Mario Izcovich).

Ve zpětných vazbách účastníci semináře ocenili, že díky setkání se zahraničními kolegy zjistili, že problémy, se kterými se ve své praxi setkávají, jsou běžné i v zahraničních školách a institucích pro děti. Navržená řešení pro ně byla vítanou inspirací, do dalších seminářů si přejí taková témata znovu zařadit. Pro účastníky bylo také přínosné vyslechnout si praktické tipy pro přípravu programů pro děti a dospělé. Frekventanti semináře nám dali také několik cenných podnětů k úpravě semináře a k jeho dalším možným tématům.

Seminář měl dobrý ohlas. V NFOH jej považujeme za potenciálně velmi přínosný pro další rozvoj židovského vzdělávání v ČR, a proto v současné době připravujeme jeho pokračování. Další, tentokrát dvoudenní seminář plánujeme uspořádat v březnu 2014.

SETKÁNÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ Z ŽIDOVSKÝCH OBCÍ

V letošním roce jsme se v květnu sešli již potřetí. Tématem setkání byl Psycho-biografický model prof. Erwina Böhma. Seminářem provázela certifikovaná lektorka PhDr. Eva Procházková. Téma semináře účastníkům poskytlo velmi zajímavý netradiční pohled na péči o seniory. Psycho-biografický model péče spočívá v práci s biografií daného klienta, snaží se zejména o to, aby personál svému klientovi porozuměl. Podstatou péče dle tohoto modelu není

jen zajištění základních biologických potřeb klienta, ale hlavně péče o jeho psychickou stránku. Tento model péče aktivizuje, rozvíjí potenciál nejen klienta, ale i personálu a především vnímá klienta jako osobnost. Tento rok na podzim připravujeme ještě jedno setkání na téma Standardy sociálních služeb.

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2012

Právě jsme vydali výroční zprávu za uplynulý rok, v elektronické podobě je k dispozici na našem webu, po vyžádání Vám ji rádi zašleme v tištěné podobě.

Výběrové řízení

Nadační fond obětem holocaustu vyhláší výběrové řízení v programech

PROGRAM PÉČE

- projekty sociální, zdravotní a psychologické péče o oběti holocaustu i potřebné z řad druhé generace
- sociální práce a poradenství, domácí péče, pečovatelské služby, rezidenční péče, aktivizační služby, osobní asistence, provoz denních center a další aktivity, které podporují kontakt s komunitou, dále vzdělávání poskytovatelů služeb
- preferujeme služby poskytované dle Standardů sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí a dle Zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

PROGRAM PŘIPOMÍNKA

- projekty sloužící k důstojné připomínce židovských a romských obětí holocaustu
- preferujeme vzdělávání mládeže, studentů základních a středních škol, zejména odborně vedené projekty, do kterých jsou zapojeni pamětníci šoa
- např. přednášky, semináře, workshopy, výstavy, vzpomínkové akce, publikace, pamětní desky a památníky, dokumentace a výzkumné práce

PROGRAM OBNOVA

- projekty rekonstrukce, obnovy a údržby židovských movitých a nemovitých

památek, zejména synagog, historicky cenných budov a hřbitovů

- projekty, které současně akceptují možnosti nového využití památky
- odborně vedené projekty s aktivním zapojením veřejnosti

PROGRAM BUDOUCNOST

- projekty vzdělávání v judaismu a rozvoje židovských komunit
- aktivity, které pomáhají zachovat židovské tradice, nebo je přibližují široké veřejnosti
- projekty prevence proti projevům antisemitismu a s tím souvisejícího vandalismu
- např. přednášky, semináře, workshopy, programy židovských školek a škol, měsíčníky a zpravodaje židovských organizací, festivaly židovské kultury

Podprogram NAŠE BUDOUCNOST

- projekty podporující mladé židovské rodiny za účelem rozvoje židovské komunity v ČR
- např. vzdělávací a kulturní programy, setkávání, výlety, pobyty, oslavy svátků
- podprogram je financován z daru Židovské obce v Praze

Uzávěrka pro příjem žádostí je 18. září 2013.

KDE MŮŽE BÝT PROJEKT REALIZOVÁN?

- **Územní platnost:** Česká republika
- **Maximální délka trvání projektu:**
od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014

KDO MŮŽE ŽÁDAT O NADAČNÍ PŘÍSPĚVEK?

Žádat mohou zejména organizace sdružené ve Federaci židovských obcí v České republice, dále občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, účelová zařízení církví a náboženských společenství, veřejnoprávní instituce, příspěvkové a další organizace registrované v České republice. Fyzické osoby žádat nemohou.

V každém z programů PÉČE, PŘIPOMÍNKA, BUDOUCNOST může žadatel podat jednu žádost o nadační příspěvek. V programu PÉČE a podprogramu NAŠE BUDOUCNOST může žadatel podat více žádostí v případě, že se jedná o projekt rozpočtově samostatných středisek.

V programu OBNOVA může žadatel podat více žádostí.

FINANCOVÁNÍ PROJEKTU

Nadační fond obětím holocaustu preferuje projekty s vícezdrojovým financováním.

Budou-li žadatelé, kterým bude poskytován nadační příspěvek, organizace sdružené ve Federaci židovských obcí v ČR, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti či účelová zařízení církví a náboženských společenství, potom vždy jen za předpokladu, že vloží z vlastních či dalších zdrojů nejméně 10 % finančních prostředků na předmětný projekt.

Budou-li žadatelé, kterým bude poskytován nadační příspěvek, příspěvkové organizace, organizační složky státu, veřejné vysoké školy, obce a veřejnoprávní instituce, potom vždy jen za předpokladu, že samy vloží nejméně 50 % finančních prostředků na předmětný projekt.

Budou-li žadatelé, kterým bude poskytován nadační příspěvek, právnické osoby vzniklé za

účelem podnikání (např. s. r. o.), potom vždy jen za předpokladu, že samy vloží nejméně 80 % finančních prostředků na předmětný projekt (nevýdělečného charakteru).

JAKOU MAXIMÁLNÍ ČÁSTKU LZE ŽÁDAT?

NFOH rozdělí v tomto grantovém kole celkem 13 237 500 Kč, přičemž z toho 237 500 Kč je dar Židovské obce v Praze pro podprogram NAŠE BUDOUCNOST.

NFOH rozdělí

- v programu PÉČE 4 500 000 Kč
- v programu PŘIPOMÍNKA 700 000 Kč
- v programu BUDOUCNOST 737 500 Kč
- v programu OBNOVA 7 300 000 Kč

V programech PÉČE a OBNOVA není stanovena maximální částka.

Maximální částka nadačního příspěvku na jeden projekt v programech PŘIPOMÍNKA, BUDOUCNOST a podprogramu NAŠE BUDOUCNOST je 50 000 Kč. V programu PŘIPOMÍNKA není stanovena maximální částka pro vzdělávací projekty pro školy, které realizuje organizace sdružující přeživší holocaust.

POSTUP PŘI PODÁVÁNÍ ŽÁDOSTI O NADAČNÍ PŘÍSPĚVEK

Žádost se podává na předepsaných formuláři NFOH, formuláři Žádosti o nadační příspěvek a Rozpočtovém formuláři spolu s povinnými přílohami.

Datum uzávěrky je posledním možným datem odeslání žádosti z pošty. Všechny žádosti odeslané po této lhůtě budou automaticky zamítnuty.

Výsledky výběrového řízení budou zveřejněny na webových stránkách NFOH do 31. 12. 2013.

Celé znění vyhlášení grantového řízení, formuláře a informace o přílohách jsou zájemcům k dispozici na webových stránkách NFOH www.fondholocaust.cz.

Místa utrpení, hrdinství a smrti

Výstava v úsovské synagoze

Ve čtvrtek 13. června byla v Úsově slavnostně zahájena putovní výstava MÍSTA UTRPENÍ, HRDINSTVÍ A SMRTI. Svou premiéru měla v září 2005 v liberecké synagoze pod záštitou a za účasti tehdejšího předsedy Senátu Přemysla Sobotky; v úsovské synagoze je již na neuvěřitelné padesáté osmé štaci.

Eva Lišková (foto J. Buxbaum)

Výstavní soubor 28 panelů seznamuje návštěvníky se vznikem koncentračních táborů v Německu bezprostředně po uchopení moci Adolfem Hitlerem. Ukazuje, kdo tábory připravoval, z jaké zvrácené ideologie vycházel. Seznamuje s osudy vězňů z českých zemí po roce 1939, a to jednotlivců i celých etnických skupin, perzekuovaných pro svoji odlišnost. Používá k tomu fotografie, fotokopie dokumentů a vysvětlující průvodní text. Závěrečné panely varují před nárůstem neonacistických, xenofobních a antisemitských projevů v současné době.

Vernisáže v synagoze se zúčastnil starosta města Úsov Jiří Holouš a tajemnice hejtmana Olomouckého kraje Lucie Štěpánková. Po úvodních slovech paní Olga Zárubová jménem realizačního týmu osvětlila hostům vznik, obsah a historii výstavy. Poté následoval velmi zajímavý projev paní Evy Liškové, přeživší holocaust, která seznámila přítomné se zážitky ze svého těžkého životního období. Volné besedy se zúčastnili i přeživší z regionu – paní Alžběta Do-

stálová, jež jako dítě prožila věznění v Terezíně, a pan Jiří Fišer, který coby chlapec přežil věznění v Terezíně a Osvětimi i pobyt v oddělení, jemuž velel neblaze proslulý Josef Mengele. Setkání bylo velmi srdečné a jeho poslední účastníci se rozcházel až po třech hodinách.

V souvislosti s výstavou její původce HISTORICKÁ SKUPINA OSVĚTIM PŘI SDRUŽENÍ OSVOBOZENÝCH POLITICKÝCH VĚZŇŮ A POZŮSTALÝCH a spolupořádající občanské sdružení RESPEKT A TOLERANCE nabízí v synagoze nebo přímo na školách besedy s pamětníky a vzdělávací programy.

Nad výstavou, která potrvá do konce září, převzal záštitu starosta města Úsov Jiří Holouš. Synagoga je přístupná o víkendech od 13:00 do 16:30, nebo pro skupiny po předchozí dohodě na číslech 722 712 864, 755 264 206, 607 867 372.

Zamyšlení nad výstavou

Výstava a její doprovodné programy představují vzácnou a možná jednu z posledních příležitostí dotknout se přímo historie a osob-

Foto L. Štípl

ně se poklonit těm, kteří trpěli během nacistické okupace. Svědků těchto tragických událostí ubývá. A z toho mála již jen někteří jsou schopni či ochotni chodit na besedy a přednášky. Předkážkami jsou nejčastěji pokročilý věk, chatrné zdraví nebo přetrvávající emoce.

Složitě budou chvíle, kdy přeživší již nebudou moci vypovídat. Byť se snažíme co nejlépe, je těžké a asi nemožné plně pochopit rozsah zločinů holocaustu, i když nám to sdělují přímí

svědkové. Mnohem těžší to bude pro ty, kteří se k informacím dostanou jen zprostředkovaně.

Složitost předávání prožitků názorně vystihuje úvaha 14letého Chaima – vězněného v koncentračním táboře Pustkow, který ve svém posledním dopisu napsal: „Kdyby obloha byla papírem a všechna moře světa inkoustem, stejně bych nebyl schopen popsat svoje utrpení – a vše co vidím kolem sebe.“

■ Luděk Štípl, Respekt a tolerance

Léta žalu a strastí

V přeplněné kolínské synagoze byla ve čtvrtek 25. dubna 2013 slavnostně uvedena nová publikace Městské knihovny Kolín **LÉTA ŽALU A STRASTÍ / VZPOMÍNKY NA OSUDY KOLÍNSKÝCH ŽIDŮ V OBDOBÍ HOLOCAUSTU**. Ladislav Jouza, Jaroslav Pejša a Miroslava Jouzová shromáždili dosud neznámé výpovědi kolínských Židů.

Kniha navazuje na stejnojmennou výstavu, která v synagoze proběhla v loňském roce u příležitosti sedmdesátého výročí transportů z Kolína a pietního setkání, kterého se zúčastnila řada pamětníků.

■ mm

Ulpán uvádí...

V rámci programu Budoucnost jsme v loňském roce podpořili cyklus přednášek **ULPAN UVÁDÍ...**, který – jak je z názvu patrné – pořádá stejnojmenná organizace jako zajímavé obohacení svých kurzů moderní hebrejštiny. O projektu nám více řekla jeho koordinátorka Lenka Bukovská.

Jsmo se o něco podobného v rámci výuky v našich kurzech, ale v jazykových hodinách na to nikdy nebylo dost času a prostoru. Proto nám formát cyklu přednášek otevřených veřejnosti a pořádaných v češtině (ano i izraelští lektori přednášejí česky) připadal jako mnohem šťastnější a prospěšnější.

● Jaké přednášky již proběhly a jaké vás ještě čekají?

● Proběhlo celkem pět z šesti plánovaných přednášek; poslední přednášku jsme kvůli nemoci lektora museli bohužel zrušit. Cyklus zahájila hebraistka Asja Mejtuv s přednáškou o izraelském seriálu **SRUGIM (HÁČKOVANÍ)**, v níž přiblížila životní styl moderní „háčkované“ ortodoxie a rozebrala několik zásadních témat a pojmů, o nichž seriál pojednává. Filmová vědkyně Ruth Ben Hadar hovořila o vlně „Nového izraelského filmu“. Zabývala se například otázkou, zda a nakolik se režiséři tohoto proudu snaží odstříhnout od aktuálního dění ve své zemi a jaká témata ve svých filmech zpracovávají. Hebraistka Magdalena Křížová představila romány předního izraelského spisovatele A. B. Jehošuy, jehož je dvorní překladatelkou. Bohemista Peer Friedmann hovořil o problematice překladu české literatury do hebrejštiny. Výtvarník a šéfkuchař v jedné osobě Noam Dabrom uspořádal přednášku o izraelské kuchyni spojenou s ochutnávkou. Jeho druhá přednáška, která měla pojednávat o izraelském výtvarném umění, byla bohužel pro nemoc zrušena.

● Jaký je hlavní záměr vašeho projektu?

● Hlavním záměrem našeho projektu nazvaného **ULPAN UVÁDÍ...** je umožnit studentům hebrejštiny i zájemcům z řad široké veřejnosti dozvědět se více o současné izraelské kultuře, umění či různých aspektech života v Izraeli. Snažili

Lenka Bukovská a Peer Friedman

● **Podle čeho témata a přednášející vybíráte?**

● Volba témat vyplývá především ze zaměření přednášejících, kteří se v našem okruhu pohybují nebo které se chystáme oslovit. Mezi našimi současnými i bývalými lektory a přáteli se najde dost zajímavých lidí, kteří jsou odborníky na nějaký aspekt izraelské kultury a umí o něm poutavě hovořit.

● **O kterou přednášku byl největší zájem?**

● Největší zájem byl asi o přednášku o izraelské kuchyni, dost možná i kvůli té ochutnávce. Zkrátka, když jde o jídlo... Plno bylo ale i na ostatních přednáškách cyklu, jak se o nás lidé postupně dozvídali, posluchačů přibývalo.

● **Jaká přednáška přišla nejzajímavější tobě a proč?**

● Viděla jsem všechny, kromě první přednášky o seriálu SRUGIM, kterou jsem bohužel nemohla navštívit. Témata všech přednášek mi přišla velmi zajímavá a každá přednáška mě kromě tématu zaujala něčím jiným. Přednáška Magdaleny Křížové hlubokým vhladem do tématu, přednáška Ruth Ben Hadar živou a zábavnou interaktivní podobou a zajímavými rozbory filmů, přednáška Peera Friedmanna precizním

zpracováním a přednáška Noama Daroma humorem a kontaktností.

● **Jaké publikum na přednášky chodí?**

● Část publika tvoří naši studenti, chodí k nám i studenti hebraistiky a dalších příbuzných oborů, zájemci o izraelskou kulturu jako takovou a podle tématu pak i lidé, které zajímá jeden určitý obor – překlad, film, literatura...

● **Jak projekt financujete?**

● Projekt je financován především z grantu, který jsme získali od NFOH. Vstupné nevybíráme, jen u přednášky spojené s ochutnávkou, kde byly výdaje přece jen větší, mohli návštěvníci věnovat dobrovolný příspěvek „do klobouku“, podle toho, jak jim chutnalo a jak se bavili.

● **Jaké plány máte s vaším projektem do budoucna – budete v něm pokračovat? Případně plánujete jej nějak pozměnit nebo zlepšit?**

● Rozhodně bychom rádi pokračovali. Chuť i nápadů na další přednášky máme spoustu a moc nás těší, že první cyklus měl úspěch. Od konce podzimu už plánujeme druhý ročník a moc se na něj těšíme.

Judafest 2013

V letošním roce jsme navázali na naši dobrou spolupráci s Českou unií židovské mládeže a stejně jako loni jsme v rámci programu BUDOUNOST podpořili projekt JUDAFEST – veletrh židovských organizací. Jde o celodenní přehlídku nejrůznějších židovských spolků a organizací, projektů nebo uměleckých těles. Hlavním organizátorem veletrhu je již zmíněná ČUŽM, která se při přípravě veletrhu nechala inspirovat v Budapešti, kde se podobný veletrh pořádá již několik let.

Letošní druhý ročník se již podruhé konal v Lauderových školách na pražských Vinohradech. I přes velkou nepřízeň počasí na Judafestu otevřelo své stánky přes 20 organizací. Prezentovaly se zde nejrůznější projekty pražské židovské obce (Sociální dílna Becalel, Klub Gešer, Jewish Security Prague, Sociální oddělení ŽOP), organizace zabývající se židovským vzděláváním nebo obecně kulturní činností v oblasti judaismu (Lauderovy školy, WIZO, Institut Tereziánské iniciativy, Židovské muzeum v Praze, Ulpan, nakladatelství P3K, o. s. Bashevi) nebo židovské obce (ŽO Brno, Židovská liberální unie, Bejt Simcha) a mnoho dalších, včetně NFOH. Jednotlivé organizace se představovaly nejen ve svých stáncích, ale některé z nich využily také možnosti prezentovat svou činnost před celým plénem v krátkých vystoupeních doprovázených promítáním obrázků nebo videí. Tyto prezentace se střídaly s vystoupeními nejrůznějších hudebníků – Alexandra Shonereta, Roberta Fischmana a Tomáše Reindla nebo skupin Mišpacha, Makabara a pěveckého sboru ŽLU. Návštěvníci měli možnost naučit se židovské tance od Milana Dvořáka, ochutnat košer víno z Českého vinařství Chrástce nebo nabrat síly ve stánku s košer chlebičky, zákusky a grilovaným masem. Rodiče ocenili připravený dětský koutek, ve kterém malí návštěvníci veletrhu mohli popustit uzdu svému výtvarnému nadání.

JUDAFEST letos navštívilo na dvě stě dospělých zájemců, zhruba třicet dětí, a dokonce i tři psi. Veletrh židovských organizací se po dvou ročnících začíná zabydlovat na scéně židovského života v Čechách a v jeho ročním kalendáři pravidelných akcí. Rádi se necháme překvapit, zda bude i v příštích letech pokračovat ve stejné formě, nebo zda jeho organizátoři přijdou v roce 2014 s dalším vylepšením či novým nápadem.

■ tv

Symbolika židovských náhrobků

Při návštěvách židovských hřbitovů návštěvník narazí dříve nebo později na náhrobky, jejichž výzdobě v daném momentu nerozumí nebo nezná souvislost motivu výzdoby s textem náhrobku či s osobou zemřelého. V cyklu drobných příspěvků se pokusíme některé ze symbolů na konkrétních ukázkách určit a interpretovat.

Koruna kněžství

KORUNA KNĚŽSTVÍ (KETER KEHUNA) se na náhrobních kamenech vyskytuje v kombinaci s kohenským rukama. Je spojována s institutem kněžství a původně byla určena Mojžíšovu bratru Áronovi, který byl prvním veleknězem a v jehož rodinné linii se kněžství dědilo. Někdy bývá popsána nápisem, jako je tomu v případě náhrobku JECHIELA MICHL ELKISCHE na hřbitově v Drmoulu z roku 1846. Zobrazení zároveň upozorňuje na příslušnost k rodu kohenů.

Původně byli koheni, hebrejsky *kohanim*, pověřeni provádět obětní a jiné povinnosti v *Miškanu* (Ex 28:1) a později v Chrámu. Pouze velekněz – *kohen gadol* – směl jediný den v roce, o *Jom kipur*, svátku smíření, vejít za oponu do Nejvyšší svatyně, pronést tam Jméno Boží a přinést požehnání na celou zemi a veškeré její obyvatelstvo (Lv 16:2). Po zničení Chrámu povinnosti kohenů částečně přetrvaly, jejich činnost však byla značně zredukována.

Kohenské požehnání přítomným – *birkat kohanim* (Nu 6:24-26) – představuje v podobě žehnajících rukou hlavní výtvarný symbol na náhrobních kohenů. Kohenské žehnající dlaně jsou obvykle na náhrobních zachyceny v podobě hebrejského písmene *šin*, symbolizujícího Boží přítomnost – *šechina* i jedno ze jmen Božích – *Šadaq*.

■ Iva Steinová

Synagoga v Českém

Pozoruhodných míst v Českém Krumlově je opravdu mnoho. Po Praze patří toto město k turisticky nejnavštěvovanějším u nás, spolu s dalšími jedenácti památkami je zařazeno na prestižní seznam světového dědictví UNESCO. Ne každý v krumlovských malebných zákoutích u břehu Vltavy objeví zrekonstruovanou synagogu, nová dominanta města však stojí za navštívení.

Synagoga byla slavnostně otevřena v polovině května a od té doby je možné ji navštívit každý den od 9 do 18 hodin. Návštěvníci se mohou přesunout v čase do období první poloviny 20. století, kdy synagoga sloužila svému náboženskému účelu. Výstavba novorománského synagogy dle návrhu architekta Victora Kafky proběhla roku 1909. Revitalizaci synagogy došlo

k obnovení původního interiéru včetně repliky původního aronu ha-košeš, svatostánku při východní stěně objektu. Rekonstrukci zrealizoval díky dotaci z fondů EU Českokrumlovský rozvojový fond, který má synagogu v dlouhodobém nájmu od Židovské obce v Praze. Očekává se, že synagoga bude sloužit různým kulturním a společenským akcím, jejichž návštěvníci mo-

Krumlově otevřena

hou zamířit i do útulné kavárny v bývalém bytě rabína či obnovené přilehlé zahrady.

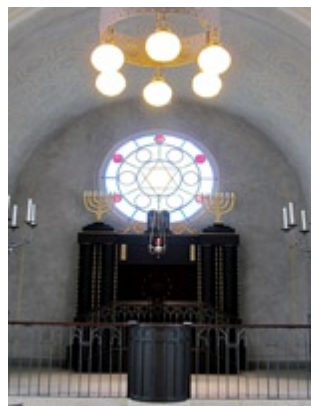
Prostory zimní modlitebny a vestibulu jsou věnovány stálé expozici o historii místní židovské komunity, kterou zpracovala Iva Steinová za společnost Matana a.s. V kopiích je vystaveno více než sto písemných dokumentů a dobových fotografií z několika muzeí, archivů i ze sbírek soukromníků.

Ve vestibulu se návštěvníci mohou seznámit s židovskou historií v regionu i v samotném Českém Krumlově, kde jsou Židé doloženi před rokem 1494, kdy jim byl zdejší pobyt znemožněn. Pobývat směli pouze na předměstí Špičáku a to až od konce 18. století.

Zimní modlitebna se zaměřuje na stěžejní období po polovině 19. století, kdy se do Krumlova přestěhovala rodina Spiro, která přinesla rozvoj městu i kraji. Hlavním výtvarným prostředkem výstavy jsou fotografie krumlovského Seidlova ateliéru. Právě ty činí z obvyklé historické expozice výjimečný projekt přibližující tváře členů jednotlivých rodin a jejich svět od konce 19. století až po rok 1938, který znamenal zánik zdejší komunity.

Součástí výstavy je také představení židovských náboženských předmětů ze současné izraelské produkce a vysvětlení jejich použití. V podtextu tohoto záměru je myšlenka, že židovský způsob života není minulostí, ale žije a funguje v židovských domácnostech i dnes.

■ ks

Kalendář

námi podpořených akcí

Září–prosinec 2013

SRPEN–PROSINEC

Putovní výstava

„Místa utrpení, smrti a hrdinství

Prostřednictvím výstavy se může veřejnost a mládež seznámit s historií koncentračních táborů. Součástí výstavy jsou přednášky, vzpomínky pamětníků a promítání filmů.

- **Místa konání:** Srpen–září / Loštice, synagoga
Říjen–listopad / Svitavy
Prosinec / Písek

Více informací získáte u koordinátorky projektu paní Olgy Zárubové na tel.: 244 462 441.

ZÁŘÍ

Den otevřených dveří

Židovské obce v Olomouci

Židovská obec Olomouc vás v rámci Evropského dne židovské kultury zve do svých prostor. Návštěvníci se mohou těšit na fotografie Jindřicha Buxbauma, ukázky a ochutnávku tradičních jídel a v odpoledních hodinách na hudební vystoupení.

- **Termín:** 8. září 2013
- **Místo konání:** Olomouc

Více informací na www.kehila-olomouc.cz.

ŘÍJEN

Dny pro Izrael

Pásmo nejružnějších kulturních a vzdělávacích akcí, které každoročně přispívá k přátelským vztahům mezi naší zemí a Izraelem.

- **Termín:** 30. září – 4. října 2013
  - **Místo konání:** Hradec králové
- Více informací na www.sion.cz.

Dny židovské kultury Olomouc

Zveme vás na 6. ročník festivalu se židovskou tematikou, který se svými partnery pořádá Divadlo hudby Olomouc. Tento rok se ponese v duchu tématu Svět před katastrofou – křakovští Židé mezi válkami. Můžete navštívit koncerty, divadelní představení, přednášky, besedy a také výstavu.

- **Termín:** 10.–17. října 2013
- **Místo konání:** Olomouc

Více informací na www.divadlohudby.cz.

LISTOPAD

Konference Židé a Morava

V roce 2013 bude probíhat již 20. ročník Konference Židé a Morava. Návštěvníci se mohou dozvědět více o dějinách židovských komunit na Moravě a ve Slezsku, o židovském vzdělávání, o osobnostech a dalším.

- **Termín:** 13. listopadu 2013
- **Místo konání:** Kroměříž

Více informací na www.muzeum-km.cz.

Teplický CIMES

Občanské sdružení Ulpan Teplice pořádá dny židovské kultury. Můžete se těšit na filmy, přednášky, divadlo a koncert.

- **Termín:** 20.–23. listopadu 2013
- **Místo konání:** Teplice

Cyklus varhanních koncertů v Jeruzalémské synagoze

2013 Organ Concerts at the Jerusalem Synagogue

I.

29. 5. 2013 – Jaroslav Tůma

(F. Mendelssohn-Bartholdy, P. Hindemith, B. Martinů, J. G. Rheinberger)

II.

19. 6. 2013 – Irena Chřibková

(J. S. Bach, F. Mendelssohn-Bartholdy, J. Weinberger, J. Klička, C. Franck)

III.

24. 7. 2013 – Václav Peter

(D. Buxtehude, J. Pachelbel, J. S. Bach, F. Mendelssohn-Bartholdy, J. Alain, C. Franck)

IV.

14. 8. 2013 – Pavel Černý

(F. Liszt, J. S. Bach, M. Reger)

V.

11. 9. 2013 – Aleš Bárta

(A. Dvořák, B. Martinů, L. Janáček, F. Mendelssohn-Bartholdy, A. G. Rubinstein, F. Liszt)

VI.

2. 10. 2013 – Josef Kšica

(C. Franck, B. A. Wiedermann, G. Mahler)

Začátky koncertů v 18:00 hod. / Begins at 18:00**Vstupné dobrovolné / Entrance Free****Jeruzalémská synagoga, Jeruzalémská 7, Praha 1**

ק הרמן סובאק ובניו, משפחה יהודית מקומית בעלת-שם, שעסקה בעיבוד עורות. לאחר מלחמת

שמים טרביץ' ŠAMAJIM

10. ROČNÍK FESTIVALU ŽIDOVSKÉ KULTURY

29. 7. - 3. 8. 2013

FESTIVAL SE KONÁ POD ZÁŠTITOU
VELVYSLANECTVÍ STÁTU IZRAEL

ŽIDOVSKÉ MĚSTO, ZADNÍ SYNAGOGA TŘEBÍČ

PONDĚLÍ 29. ČERVENCE

16:00 SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ 10. ROČNÍKU FESTIVALU / Vernisáž výstavy Jana F. Kováře / Ahavat Jisrael, taneční soubor Yocheved Třebíč

17:30 TAKÉ TŘEBÍČ MÁ SVÉHO ZACHRÁNCE – Spravedliví mezi národy / Přednáška Stanislava Motla

19:30 KLEC (Praha) / Klezmer všeho druhu, koncert

ře pro zrakově postižené M. Vostatková (soprán), K. Uličná (soprán), B. Janová (alt)

STŘEDA 31. ČERVENCE

15:00 RAČTE VSTOUPIT K BAUERŮM / Pozvání do tradiční židovské domácnosti s překvapením / Speciální kostýmované a zábavné prohlídky v podání divadelního souboru Ampulka Třebíč (110/55 Kč)

17:00 CO JE TO ŽIDOVSKÝ RODINNÝ ŽIVOT? / Povídání o tom, co znamená židovská rodina, její zvyky, výchova dětí, úloha žen a mužů v rodině aj. / Přednáška psychoterapeutky a spisovatelky PhDr. Zuzany Peterové

19:00 MENORAH – „DALEKÝM I BLÍZKÝM“ / Lidová hudba židovského národa v diaspoře, hudba aškenázských i sefardských Židů v jazyce hebrejském, jidiš a ladino / Koncert

ÚTERÝ 30. ČERVENCE

15:00 MEDVÍDEK BEN POZNÁVÁ KNĚŽSKÝ ROD – Rod Kohenů / Odpoledne pro děti, 30 Kč

17:00 DVANÁCT KMENŮ IZRAELSKÝCH. KDO BYLI KOHENI A LEVITÉ? / Přednáška – Mgr. Helena Bönischová, ŽMP Praha

19:00 MAKABARA / Koncert vokálního tria: spirituály, chorály, hebrejské a lidové písně, kánony / Absolventky konzervato-

ČTVRTEK 1. SRPNA

- 15:00 MEDVÍDEK BEN POŘÁDÁ TURNAJ V PYRAMIDETU A JINÝCH HRÁCH /** Odpoledne pro děti (30 Kč)
- 17:00 „... A ODDĚLOVAT VÁM BUDE TA OPONA SVATYNI OD SVATYNĚ SVATÝCH“ (2 kn. M., 26:33) –** synagogální textilie, jejich účel, forma a charakteristická výzdoba / Přednáška PhDr. Dany Veselské, ŽMP Praha
- 19:00 RÉZINA POSLEDNÍ HODINKA –** povídka na motivy Vojtěcha Rakouse, DS Ampulka Třebíč
- 20:30 RABIGABI A. G. (Uherské Hradiště) –** jedinečný klezmer ze Slovácka / Koncert

PÁTEK 2. SRPNA

- 16:00 PŘÍBĚH Z PERSIE /** Veselá taškařice divadla Feigele, Praha / Scénář a režie Vida Neuwirthová; hrají Alena Štrébllová, Viktorie Hásková, Martin Sochor, Tomáš Karger, Matyáš Neuwirth; harfa Pavla Vondráčková
- 17:30 KRAV MAGA – BOJ ZBLÍZKA /** Ukázky izraelského sebeobraného systému, jednoho z neefektivnějších bojových a taktických systémů na světě
- 18:30 ČTEME V BARVÁCH – ILSE /** Koláž básní z ghetta, útržky dopisů, živá hudba a zpěv / Účinkují Lucia Jagerčíková a Syl-

vie Bee (zpěv, klarinet), režie Blanka Fišerová

- 20:30 KLEZMAFOUR –** legendární klezmerová kapela z Polska / Koncert

SOBOTA 3. SRPNA

- 10:00 KRAV MAGA – BOJ ZBLÍZKA /** Izraelský sebeobraný systém
- 15:00 SHABBAT SHALOM –** šábessové variace / Taneční soubor Yocheved Třebíč
- 16:00 REBELCANTISSIMO /** Koncert vokálně-instrumentálního souboru, aranžmá sefardských, hebrejských a jidiš písní
- 17:30 VÍTE, CO JE HASKALA? /** Sylvie Wittmannová (Bejt Simcha), významné osobnosti židovského osvícenství
- 19:30 KLEZMER DANCE PARTY /** Výuka klezmerových, balkánských i lidových tanců s taneční lektorkou
- 21:00 PRESSBURGER KLEZMER BAND – Tants mit mir (Tancuj so mnou) /** Koncert vynikající slovenské kapely. Koncert sa koná v spolupráci s Ústredným zväzom Židovských náboženských obcí v SR a s finančnou podporou Úradu vlády SR, Program Kultúra národnostných menšín 2013.

PŘEDPRODEJ OD 1. ČERVENCE 2013

VSTUPENKY:

Informační a turistické centrum Národní dům, Karlovo náměstí 47, Třebíč

E-mail: info@mkstrebic.cz • Telefon: 568 610 021

Informační a turistické centrum Zadní synagoga, Subakova 1/44, Třebíč

E-mail: infosynagoga@mkstrebic.cz • Telefon: 568 610 02

VSTUPNÉ: Denní 130 Kč • Permanentka na 6 dní 499 Kč • Jednotlivé 60 Kč

Změny programu a další informace sledujte na facebooku: WWW.FACEBOOK.COM/SAMAJIMTREBIC, dále na WWW.MKSTREBIC.CZ a na WWW.VISITTREBIC.

21. ROČNÍK FESTIVALU PRO ŽIDOVSKOU ČTVRŤ

**UŽ JSME DOMA
ČANKIŠOU
KUBO URSINY**

& PROVISORIUM (SK)

MŇÁGA A ŽDORP

KLEZMAFOUR (PL)

VLADIMÍRA KRČKOVÁ

& MARTIN BRUNNER

PSOY KOROLENKO

& OY DIVISION (IZRAEL)

KONTROLL

PLUM (PL)

ROOSEVELT HOUSE ROCKERS (A)

VLADIMÍR VÁCLAVEK

LONGITAL (SK)

KVĚTY

TEATR NOVOGO FRONTA (RUS)

A MNOHO DALŠÍCH

**11. – 14.
ČERVENCE**

HUDBA

DIVADLA

FILMY

AUTORSKÁ ČTENÍ

VÝSTAVY

ONLINE PŘENOSY

FREE WIFI

PERMANENTKA NA 4 DNY: 450/590 Kč
STUDENTI (ISIC): 350/490 Kč

WWW.BOSKOVICE-FESTIVAL.CZ